

Ljubljana, 13./IV. 1922. — II./15.

Emil D. Stefanović
lastnik in odgovorni urednik.

Gusti K.:

Velikonočno premišljevanje rudarja.

Ako nekoliko v mislih premostimo gospodarski in politični položaj kapitalističnih držav, tedaj mora še tako optimistično oko zaznati, da se nahaja današnja situacija v tako kaotičnem stilu, da je ureditev nje v reformističnem smislu popolnoma nemogoča. Mi vidimo, da se nahaja kapitalizem in z njim buržuazna klika v agoniji, kajti zdaj ji tečejo zadnji trenotki življenja. In ta je v Extremis momentis popolnoma brezumna in brez moči, da bi popolnoma izpremenila položaj in ž njim temelje današnjega družabnega reda.

Kapitalizem mora uvideti potrebo, da se mirno in brez upora podvrže poginu, kajti vse je podvrženo smrti in nič ni na zemlji večnega. Tak je pač zakon večne narave. V zakonu narave pa

je tudi očrtano, da mora za vsakim umrlim bitjem priti na njegovo mesto novo mlado ustvarjajoče bitje. In v nasledstvo je v tem slučaju poklican proletarec, ki ustvari novo družbo na temeljih socialne enakosti, svobode in bratstva. Vseustvarjajoči proletarij, tebi je usoda odločila da preorješ ledino, da vseješ seme, da iz njega vzkali pravica in osvobodjenje.

In vsi, ki verujete v vstajenje zatiranih, brezpravnih, zaslužjenih, pripravljajte se, da bomo ko pride naše vstajenje zmožni vstati — močni in pogumni — da bomo lahko poredili kapitalizmu: »Čim črnejši je tvoj pogin, tem svetlejši je naše vstajenje!« In naše vstajenje se približuje, sodrugi, kajti Mesija prihaja!

Berlinska konferenca delavskih internacional.

Te dni so se končala posvetovanja zastopnikov vseh treh delavskih Internacional v Berlinu. Kakor znano se je enotna delavska internacionala, takozvana druga internacionala razbila ob izbruhu svetovne vojne. Povod je dala nemška socialna demokracija, ki je ob izbruhu vojne z razvitimi prapori stopila v eno fronto z meščanstvom in podpirala imperialistične težnje nemškega kapitalizma do zadnjega. Njej so potem sledile tudi socialno demokratične stranke v drugih deželah. Po svetovni vojni je bila druga internacionala skoro razbita. Svoj sedež je prenesla v London. V njej ima danes vodstvo angleška Labour Party (Delavska stranka). V drugi internacionali imajo danes premoč socialno demokratične stranke iz antantinih dežel. Priključena pa ji je tudi zelo močna nemška socialna demokracija. Stranke druge internacionale stojijo na stališču, da je mogoče spremeniti današnji družabni red potem reform in v praktični politiki ne izključujejo sodelovanja z meščanskimi strankami, to je one zagovarjajo ministerializem. Vsled tega stojijo tudi na stališču meščanskega demokratizma, t. j. parlamentarizma in odklanjajo soviete.

Po svetovni vojni in upostavitvi proletarskega režima v Rusiji se je ustanovila v Moskvi tretja internacionala, ki zbira okoli sebe komunistične stranke. Začetkoma je izgledalo, da se bodo pridružile moskovski internacionali vse one razredne proletarske stranke z revolucionarnimi načeli, ki so odstopile od druge internacionale.

Ko pa je bila nevarnost, da se vsilijo v tretjo internacionalo reformistični elementi, je le-ta postavila znanih 21 točk kot pogoj za vstop v Moskovsko internacionalo. Teh 21 točk je dalo povod za ustanovitev dunajske internacionale, kamor so stopile one stranke, ki niso hotele sprejeti teh 21 točk.

Tako je danes proletarij idejno razdeljen v tri skupine, ki stoje med seboj v ostrem boju, zlasti pa druga in tretja internacionala.

Toda l. 1920 je nastopila reakcija kapitalizma. Nastopila je svetovna gospodarska kriza, ki je mogočen zaveznik kapitalizma. Razširjajoča se nezaposlenost je potisnila delavski razred v de-

fenzivo, pričel se je boj za znižanje mezd. Kapitalizem je nastopil politično in gospodarsko ofenzivo in delavstvo je pričelo doživljati poraze. V tem času je nastal med delavstvom zopet klic, da se upostavi enotna fronta proti kapitalizmu.

To je ozadje berlinskih posvetovanj, na katerih so se že sicer pojavila velika nasprotstva in je bila nevarnost, da se posvetovanja razbijejo. Končno pa se je vendar posrečilo najti nekaj skupnih vidikov, ki so prišli do izraza v izjavi, ki jo podajamo v naslednjem in h kateri se še prihodnjič povrnemo.

Skupna izjava berlinske konference vseh treh internacional.

Konferenca je soglasna v tem, da, kakor je želeli poenotenja razrednih proletarskih organizacij, v tem trenutku ne more biti govora o drugem kakor samo o skupnih posvetovanjih v svrhu skupnih akcij s konkretnimi cilji vseh struj, zastopanih na konferenci. Konferenca zato predlaga, da se doseže privolitev vseh treh izvršnih odborov za sestavo devetčlanskega organizacijskega odbora, katerega naloga bi naj bila, da pripravi nadaljne konference vseh treh izvršnih odborov kakor tudi konference v obširnejšem obsegu, h katerim se naj tudi pritegnejo stranke, ki niso priključene nobeni izmed treh internacionalnih organizacij. Vsaki izvršni odbor je dano na prosto, da sama po lastnem prevdanku določi osebe zastopnikov za tri mandate, ki ji pripadejo. V tem organizacijskem odboru ne more biti govora o večinskih sklepih. Ta odbor bo imel nalogo, da izrazi vsakokratne skupne vidike vseh treh izvršnih odborov.

Konferenca smatra za primerno, da poskusi organizacijski odbor, ki se ima sestaviti, da bi prišlo do neobveznega razgovora med zastopniki mednarodne strokovne zveze v Amsterdamu in zastopniki rdečih strokovnih organizacij v Moskvi v svrhu razmotrivanja vprašanj, v kolikor je možno ohraniti in zopet upostaviti enotno fronto strokovnih organizacij v narodnem in mednarodnem oziru.

Konferenca vzame izjavo zastopnikov Komunistične internacionale na znanje, da bodo v procesu proti 47 so-

cialnim revolucionarjem pripušteni vsi zagovorniki, ki so si jih ti želeli, da so v tem procesu izključene smrtni obsodbe, kakor je to ugotovilo sovjetsko časopisje, da bodo lahko z ozirom na javnost procesa navzoči kot poslušalci zastopniki vseh treh izvršnih odborov, ki bodo lahko delali stenografske beležke v svrhu poročevanja.

Konferenca ugotavlja, da je vsaka izmed treh izvršnih odborov pripravljena, da sprejme ves material glede Georgije, ki so ga zbrale razne smeri in da ga hočejo pregledati. Konferenca naroča organizacijskemu odboru, da zbere končne sklepe, ki naj bodo predmet poznejše konference vseh treh izvršnih odborov.

Konferenca ugotavlja, da so zastopniki Druge Internationale podali izjavo, da smatrajo prireditve splošne konference brez predhodnega posvetovanja z njej priključenimi strankami meseca aprila, t. j. za časa genov. konference za nemogočo. Konferenca je v načelu sporazumna tudi v tem, da je potrebno, da se čimprej skliče splošna konferenca.

Eksekutive prevzamejo nalogo, da informirajo njim priključene stranke o napredku, ki ga je napravila misel o sklicanju splošne konference v Berlinu in da dajo svojim članom v organizacijskem odboru pooblastitev, da pridejo do zaključka glede sklicanja splošne konference.

Ker organizacija splošne konference tekom tega meseca iz zgoraj navedenih

vzrokov ni mogoča, proglašajo današnja konferenca kot potrebno dolžnost napram nastopu mednarodnega imperialističnega kapitalizma, da se dovede do neposrednega izraza enotna volja mednarodnega razredno zavednega proletariata v mednarodnih akcijah mas. Konferenca zato pozivlja delavce vseh dežel, da demonstrirajo za časa genovske konference, dne 20. aprila in kjer to iz tehničnih vzrokov ni izvedljivo, dne 1. maja z učinkovitimi in če možno v kar najbolj enotnih manifestacijah:

1. za osemurni delavnik;
2. za boj proti nezaposelnosti, ki je vsled reparacijske politike kapitalističnih držav narasla v brezmejnost;
3. za enotno akcijo proletariata proti kapitalistični ofenzivi;
4. za rusko revolucijo, za gladujočo Rusijo, za upostavitve političnih in gospodarskih odnošajev vseh držav s sovjetsko Rusijo;
5. za upostavitve enotne fronte proletariata v vsaki deželi in v internacionali.

Člani devetčlanskega odbora:

za II. internacionalo:

Wells (Nemčija), Vandervelde (Belgija), Macdonald (Anglija).

za dunajsko internacionalo:

Crispien (Nemčija), Adler (Avstrija), Brake (Francija).

za III. internacionalo:

Radek (Rusija), Klara Zetkin (Nemčija), Frossard (Francija).

Genova.

Prve delegacije evropskih držav so pričele dohajati v Genovo, trgovsko mesto ob morju, kjer se bode reševalo vprašanje svetovnega gospodarstva.

Eno najvažnejših vprašanj bo tvorila Rusija, o kateri zavisi tudi vzpostava celokupnega gospodarstva Evrope.

Mi smo že takoj v prvih številkah »Delavskih Novic« zavzeli odločno in jasno stališče, da je v interesu vzpostave gospodarsko ruinirane Evrope, da se Rusija tudi de iure prizna od vseh držav. Povdarjali smo stališče, kako neobhodno je potrebno, da Jugoslavija stoji s slovansko Rusijo ne samo v diplomatskih vezah, temveč da stoji z njo v prijateljstvu.

Temni so bili še takrat časi, le strahoma smo pisali o tem tudi za našo državo eminentno važnem vprašanju, boječ se zasledovanja oblasti. Kajti Rusija je bila takrat še bav-bav za našo vlado in njene oblasti.

Danes pa stoje stvari drugače. Prepričani smo, da nam danes ne bi državno pravdnštvo več zaseglo številke »D. N.«, ki so pisale o Rusiji.

Naše mnenje deli danes tudi naše zun. ministrstvo, ki je v času, ko smo se zavzemali za rešitev tega vprašanja,

bilo še v objemu Vranglovcev in po njihovi možganih reševalo našo zunanjo politiko.

Rusija je prišla v Genovo kot suverena država, katera mora biti s tem trenutkom, ko je bila od drugih suverenih držav pozvana na konferenco, tudi de iure priznana kot taka. Ruska delegacija si je v svesti, da se brez Rusije ne more vzpostaviti zdravo gospodarsko stanje Evrope. To je karta, s katero morajo računati vse še tako nasprotno države na genovski konferenci.

Priznanje Rusije je danes gotova stvar, ki odvisi le od gole formalnosti, ki se na podlagi dosedanjih dogodkov mora izvršiti. Tako poroča »Il Mondo«, da je italijanski vladi sporočeno iz Londona, da bi priznanje Rusije še pred konferenco znatno vplivalo na ugoden potek konference same.

Rusko vprašanje bo v prvih dneh konference rešeno.

Po tem aktu bodo nastale šele v Evropi urejene prilike. S tem korakom bomo šele stopili v mirno stanje in na tej podlagi se bode reševalo gospodarsko vprašanje celokupne Evrope.

Tako se bližamo počasi ali sigurno svetovnemu miru.

„DELAVSKE NOVICE“ izhajajo vsak petek.

Uredništvo in upravnništvo: Turjaški trg 2.

Letna naročnina 120 K
mesečna naročnina 12 K

Posamezna številka 3 K.

Mednarodni pregled.

Genovska konferenca.

V ponedeljek 10. aprila se je otvorila genovska gospodarsko-politična konferenca, katere se udeležijo okoli 40 držav.

Evropsko buržuazno javno mnenje si še ni na jasnem o gospodarskem pomenu konference; odtod toliko nasprotujočih si vesti zadnjih tednov.

V ospredju stojita dve veleni: **Anglija**, ki predstavlja napredni element v buržuaznem svetu Zapada, in **Sovjetska Rusija**, ki je eminentno nova proletarska država.

Program Lloyd Georgea je precej jasn. Gre mu predvsem za to, da se gospodarsko življenje Evrope zopet obnovi in postavi na boljšo podlago. Zato je zanj genovska konferenca prvovrstne zgodovinske važnosti; saj ne namrava doseči nič manj kot popolno sanacijo kapitalističnega sistema, ki ga je povojna gospodarska kriza razcevala do mozga. Lloyd George hoče onemogočiti socialistični sistem, ki vedno poudarja, da je kapitalizem v razkroju in obsojen na smrt.

V bistvu zahteva Lloyd George tri velevažne točke: **razorožitev militaristične Evrope, revizijo versajske mirovne pogodbe in pravno priznanje Sovjetske Rusije.** Za ta minimalni program bo brezdvomno Anglija pridobila dosti pristašev. Veliko držav že odkrito simpatizira z angleškim programom. Zadnje dni se je trudila zlasti Italija, da zainteresira vse države o važnosti priznanja sovjetov. Le med Francijo in Anglijo vlada nepomirljivo nasprotstvo. Za Francijo je versajska pogodba nedotakljiva; tudi o priznanju Sovjetske Rusije noče ničesar slišati. Poincaré je celo zagrozil, da bo Francija zapustila konferenco, če pride revizija versajske pogodbe na dnevni red.

Toda Anglija bo tudi v tej točki znala premagati odpor Francije. Ne-

posredno pred genovsko konferenco je od Francije zahtevala, da ji bo morala plačati vojne dolge, ki znašajo 26 milijard frankov. »Daily Chronicle« in »Westminster Gazette« komentirata to odločitev londonskega kabineta tako, da je Anglija pripravljena odpustiti Franciji dolg v isti meri kot bo Francija popustila v vprašanju vojne odškodnine naproti Nemčiji. Če bo Francija nepopustljiva, bo plačala angleški dolg; če bo popustila, se bo versajska pogodba morala revidirati.

Program Sovjetske Rusije je tudi jasn. Rusija se zaveda, da bo genovska konferenca borba svetovnega kapitala proti proletarski revoluciji: boj za življenje in smrt enega ali drugega sistema.

Zato pa je šla Rusija smoteno na delo. Za konferenco baltskih držav v Rigi je pred nekaj dnevi zainteresirala vse države, ki mejijo na Rusijo, za rusko mirovno gospodarsko politiko.

Smernice ruske delegacije na konferenci je dobro označil Čičerin v intervjuu z zastopnikom »Daily Herald« na poti skozi Švico. Ruska politika v Genovi se bo gibala v okviru tehle točk: 1. Evropa mora spoštovati rusko suvereniteto; 2. ruska notranja gospodarska uredba ostane pod sovjetsko kontrolo; 3. družabni red in socialne reforme, ki jih je izvedla ruska revolucija ostanejo nedotakljiva last Rusije same. Iz tega se more sklepati, da bo Rusija najodločnejše odklonila vsako vmešavanje v notranje ruske zadeve; če bi Evropa hotela iti preko teh zahtev, bo sovjetska delegacija zapustila konferenco. Tudi je poudarjal Čičerin, da bo Rusija sicer priznala vse caristične dolge, a obenem zahtevala, da tudi Evropa prizna odškodnino, ki so jo povzročile vojne intervencije angleškega in francoskega imperializma.

V spominsko knjigo g. kralj. namestniku Ivanu Hribarju.

Dne 9. t. m. ste obiskali Trbovlje, kraj, ki je središče enega največjih revirjev Jugoslavije, kraj, kjer žive tisoči in tisoči proletarcev, črnih in umazanih rudarjev v najbednejših življenjskih okoliščinah. Ti bedni delavci so vam izročili cel kup pritožb in žalb. Dobili so odgovor, da se bodo vsi slučaji preiskali in se bo storilo vse, da se njih mizerno stanje omili. To je potrebno, ker mogoče več ni kraja na zemeljski obli, kjer hodijo žene in otroci teh podzemeljskih trpinov lačni in bosi okoli kraja, kjer podjetnik postopa tako grdo s svojimi delavci. Ampak to še ni vse. V tem kraju so se vršila največja preganjanja delavstva, ker je podjetniku uspelo, da je po plačanih agentih pri

oblasteh očrnil poedine delavce v najvišji meri. Tu je »Obznana« najbolj divjala in se morajo nekateri delavci še danes trikrat v tednu javljati v žandarški kasarni. Tem bednikom je prepovedano zapustiti področje Trbovelj, a v samem kraju ne dobe dela. Oni, njih žene in deca so pahnjeni v največjo bedo in pomanjkanje, sili se jih, da kradejo in ubijajo, ker na en način vendar morajo vzdrževati sebe in svoje rodbine. Tudi oni so povodom Vašega obiska predali svojo pritožbo. Oni so tam navedli, da je policijsko nadzorstvo med njimi po naši ustavi nezakonito in nedopustno. Prosili so, da se jih, če imajo oblasti dokaze proti njim v roki, postavi pred sodnijo in sodi po veljav-

Č. I., rudar:

Kaj dela rudar v prostem času.

(Konec.)

Danes gre vse na tem svetu proti voljam ljudskih mas. Državotvorni elementi so danes to, jutri ono, kakor jim kaže, čeprav vidijo, da se dela proti volji ljudskih mas. Njim je dobrobit ljudstva deveta briga, razkošno razsipajo z milijoni na račun trpečih pleč proletariata, izdelujejo se vozovi v zlatu in svili, kdo jih bo rabil? Kdo se bo v njih razkošno vozil? O joj, o joj ubogi kmet-ski, delavski žulji, kdo bo vse to plačal?

Na primer pri nas v moderni Jugoslaviji so državotvorci sestavljeni iz nekeke črne šekaste barve na močeradastem polju, ki bi jo neznal razbiti ne tisti, ki čuva Srbijo na 5 dinarskih bankovcih in tudi bi ne znal razbrati te barve nobeden od najboljšega ruskega kemika, do najvišjega španskega krvoločnega militarističnega kronanega razbojnika.

Nedavno sem se vozil z nekimi inteligentnim nekdanjim sošolcem ljudske šole. Med debato sva prišla tudi do kulturnih besed velikega diplomata Spalajkovića: »Bolje je, da umrje 20

milijonov ljudi lakote, kakor pa dati pomoč Sovjetski Rusiji. Ubogo neuko ljudstvo naj črpa izobrazbo od takih državotvorcev. Radovedno se sprašujem je li imel Pašić take podobne govore, ko ga je pregnala armada iz Srbije? Zakaj ni imel takrat veljave in moči napisati na 5 dinarskih bankovcih? Državotvorci si mislijo dokler gre, gre, kadar ne bo šlo več, se bo ustavilo.

Sodni stoli delujejo z veliko naglico, izrekajo smrtne obsodbe nad političnimi zločinci, izrekajo se obsodbe na dolgoletne ječe v težke železne okove, vse to z veliko naglico preden stopi orjaški glas, glas pravičnega moža, svetovnega odrešenika v zaščito svetovnemu proletariatu, vse to preden stopi njegov pravičen glas na sredino zelene in buržujske mize v Genovi, v zaščito svetovnih zatiranih množic, v zaščito vseh izkoriščanih ljudskih mas. Ne samo jugoslovanska buržuazija, tudi v drugih sosednjih državah se boji zmago vitega pravičnega pohoda delavskih in kmetijskih množic. Vsako malo bolj globoko dihanje proletariata razburja evropske despotične inkvizitorje kakor španskega teatralnega bika rdeči zastor. Narod na vzhodu je zadela težka, a važna naloga, da pribori splošno svobodo. Bori se za svoj obstanek ter si ne želi priti nikdar več pod knute in nagajke despotično kapitalističnega si-

nih zakonih, ali pa, če oblast nima dokazov, da so ravnali protipostavno, naj se policijsko nadzorstvo nad njimi takoj ukine. Dobili so odgovor, da se bo njihov slučaj preiskal in uredil. Sedaj pa jim je občinsko načelstvo oz. gerentstvo sporočilo, naj prosijo vsak za sebe pri okrajnem glavarstvu v Celju za ukinjenje policijskega nadzorstva in naj priloži vsak k prošnji kolek za 7 Din. Obenem se jim je sporočilo, da ste Vi gospod kraljevi namestnik rekli, da pokrajinska vlada nima s to stvarjo nobenega opravka, ker to je zadeva okrajnega glavarstva. Čeprav je pri nas čudo mogoče vendar ne moremo verjeti, da bi to rekli Vi, kraljevi namestnik, ker ne moremo zapopasti, da bi bilo okrajno glavarstvo višje, kakor pa sama pokrajinska vlada. Ker če je okrajno glavarstvo v Celju država v državi in celo nad kr. pokrajinsko vlado v Sloveniji, bi to moralo biti vendar objavljeno v »Uradnem listu« v splošno vednost.

Strokovni pregled.

OFENZIVA KAPITALIZMA.

Zadnji čas se po delavskih listih vedno piše o kapitalistični ofenzivi proti delavstvu. To ni prazna fraza, ampak golo dejstvo, ki ogroža ves delavski razred. Navedemo samo nekaj dejstev.

V **Franciji** so podjetniki pred nedavnim znižali rudarjem mezdo za 2,50 fr. dnevno, danes jo hočejo še za 10 odstotkov. Isti pojav se opaža po drugih industrijah.

V **Angliji** je vse kovinarsko delavstvo izprto že nad pet tednov, ker ni hotelo privoliti v znižanje mezde in zvišanje delavnika.

V **Zedinjenih državah** stavka od 1. aprila dalje nad 600 rudarjev, ker niso hoteli sprejeti znižanih plač.

V **Nemčiji** je izprtih nad 300.000 kovinarjev iz istega vzroka.

V **Češkoslovaški** je v mezdnem gibanju 40.000 steklarjev in 50.000 tekstilnih delavcev, ker jim kapitalisti hočejo znižati plače za 15 odstotkov.

V **Italiji** odpuščajo kovinarske tovarne delavstvo.

V **Belgiji** je osrednji odbor industrijcev sklenil, da zniža rudarjem mezde za 10 odstotkov, kovinarjem za 20 odstotkov.

Toda to še ni vse. Kapitalizem se ne zadovolji samo z zniževanjem mezde in z delnim povečanjem delavnika. So milijonske armade proletariata (zlasti v Angliji in Zed. državah), ki stradajo in hirajo že dolge mesece v brezposelnosti.

To je organizirana ofenziva mednarodnega kapitala, naperjena proti brezpravnemu delavstvu.

ZEDINJENE DRŽAVE.

V mnogih tovarnah tekstilne industrije se pojavljajo mezdni spori. Vzrok: kapitalisti hočejo nasilno znižati mezde

To prinašamo, da bi se eventualno javnost malo bavila s to zadevo, a gospoda kr. namestnika vprašamo: je-li to vse, kar se more storiti na tolike tolike žalbe in pritožbe bednih trboveljskih rudarjev, ki tvegajo svoja življenja, da bodo bolj polne »kase« trboveljske premogokopne družbe, ki je eden glavnih sokrivcev preganjanja delavstva v tej državi, čeprav vendar ravno ta družba ni dala vedno državi to, kar ji gre...

Delavci, ki se jih tičejo te vrstice so brez dela in oni in njihove rodbine stradajo že 10 mesecev, oni nimajo niti skorje kruha doma, da bi se nasitili, kako šele denar za kolke za prošnje. Oni nimajo kaj prositi oni zahtevajo, da se jih postavi pred sodišče, da se izkaže so li krivi ali ne, **oni zahtevajo pravice... in kruha, kruha gosp. kralj. namestnik!**

Več delavcev.

za 20 odstotkov. V Laurentu (Massachusetts) je zato delavstvo stopilo v stavko.

Velika socialna kriza pa grozi tudi rudarskemu proletariatu. S 1. aprilom je potekla kolektivna pogodba med delojemalci in delodajalci, ki je določala stopnjevaje mezde.

Bojno razpoloženje vlada na obeh straneh. Delodajalci so se v minulih mezdih spori nekoliko ojačili, ker se jim je posrečilo, da so razdvojenemu proletariatu usilili znižane mezde. Sedaj pa hočejo usiliti delavstvu **predvojne mezde.**

Država v tem boju drži s kapitalizmom. Že dalj časa so podjetniki pravljali »javno mnenje« na »neizogibno« potrebo, da se plače znatno znižajo, ker da je drugače vsa narodna produkcija v nevarnosti. Po publikacijah kar mrgoli novih industrijskih statistik, ki so vse redigirane pod vplivom kapitalističnih interesov.

Po revirjih je organizirana mnogobrojna tajna policija, ki strogo nadzira vse delavsko gibanje.

V nekem cirkularju med podjetniki čitamo med drugim te-le zanimive točke:

»Ste li imeli stavke, katere so vodili ljudje, ki bi mogli povzročiti težke nemire?»

»Ali mislite znižati mezde?»

»Kdaj mislite to storiti, ali pa ste že storili?»

»Ali mislite, da bo delavstvo pričelo stavkati, če znižate plače?»

»Ali želite, da vam pošljemo stavko-kaze?»

»Kako pomoč dobite od narodne garde ali od policije?»

»Sestavite seznam »radikalnih« elementov v Vašem kraju, navedite njihova imena, starost, popis, značilne znake, da jih bomo mogli nadzirati!»

Navodila prihajajo očividno od sekretariata tajne policije. To jasno dokazuje, kako podlih sredstev se poslužujejo delodajalci nasproti zaslužnemu proletariatu. Vidi se pa tudi, da v Zed. državah delavski boj ni samo mezdni boj, temveč boj za osnovne pravice organiziranja, združevanja in življenja.

ČEŠKOSLOVAŠKA.

Razredno zavedni češki proletariati je že pred meseci videl, kako usodne posledice zna imeti boj z buržuazijo. Ru-

stema. Prebivalstvo ima raznovrstne notranje težkoče zaradi antantne blokade. V drugih delih Evrope pa se borijo proletarske množice za obstanek prvega težko pridobljenega naprednega koraka — delavnik osem ur, — ker se pa boljjo imperialistični despoti, da bi delavstvo pridobilo še kake druge pravice, dali so nam hitro »Obznana«. Nedavno je hujskala »Reč« zakaj ne nastopi jugoslovanska vlada s krvavim režimom, kakor je nastopila svoj čas Madžarska, zaradi tega ni izgubila nikakega ugleda pri drugih. Začnejo se mi ježiti lasje, o ubogi proletarec oropan vseh pravic, pitajo te z Obznano famozno, s cenzuro, z zakonom o zaščiti države. Krovoločniki, ki so si ustvarili bogastvo na razvalinah judov, na potokih krvi bratomornega klanja, na potokih solza obupanij vdov in sirot, ti kruto ošabni inkvizitorji ne slišijo joka in stoka ubogih vdov, ubogih osirotelih otrok, ne vidijo tarnanja, ne vidijo pomanjkanja sestranih udov. Državotvorni elementi so danes to, jutri ono, kakor se zasuka vladni aparat, tako se zasukajo tudi oni, ne da bi se brigali za dobrobit ljudstva. In akoravno vedo, da delajo proti volji ljudstva, vsi rinejo glavo v zid, ne sluteč kaj lahko iz tega pride.

Sledila je obznana, aretacija, obsodba itd., zakon o zaščiti države, Zaspana

antanta, ki se je zdramila šele potem, ko ni mogla uničiti svobodnega delavskega pokreta na vzhodu, si mane oči in je vidno, da na pripravljanju k Genovski konferenci, vodi malo antanto makor malo dete: lesenega konjička za seboj na kolescih privezanega na vrstico.

Ko preiščujem orgije razkošnosti sedanjega zlobnega sveta, ki se valja v izobilju na eni strani, a na drugi trpeče stradajoče ljudstvo, preiščujem sedanje krute mogočne inkvizitorje, podprte od nebrojnih bajonetov, ki čestokrat stiskajo izmозgane narode, mi pride na misel zgodovina razkošno orgijskega bordelso izmозganega življenja ruske matjuške carice Marije Fjodorovne z njim Bačuško Gregorjem Rasputinom, menihom, ministrom, na drugi strani pa žalostna zgodovina bridkega življenja in žalostne smrti neke vdove matere petih sinov, ki so bili vsi na bojišču, od katerih so ostali 3 pokopani na bojišču peti najmlajši je še bil na bojišču živ, četrti pa je prišel bolan, ranjen domov k materi v objem, in nato doma umrl. Z njim vred je končala ob grobu tudi mati od žalosti! To zgodbo so mi pripovedovali tovariši v ujetniških tabornih ob dolgih zimskih večerih.

Tako sem mislil in preiščeval in v tem težkem preiščevanju me je zbudila zora...

darji so deloma poraženi, ker se socialni demokrati niso hoteli združiti s komunisti v enotno fronto proti združenemu kapitalu.

Posledice nosi vse delavstvo: znižanje plače, zvišanje se delavnik, delavstvo se sistematično šikanira, a meščanska republika lepo mirno sankcionira protidelavsko ofenzivo kapitala.

V stekleni industriji so podjetniki usilili 10—15 odstotno znižanje mezd. Delavstvo je predlagalo pogajanja, ki pa jih je kapital odklonil. Posledica: izpor (lock-out) 40.000 delavcev.

V tekstilni industriji je patronat uklenil draginske doklade. Delavstvo je na to zahtevalo 10-odstotno zvišanje plač. Podjetniki pa so delavske zahteve odklonili.

Enotna fronta kapitala. — „Prager Presse“ poroča, da so industrijski sestavili centralni odbor vseh industrijcev, ki bo proučeval vse skupne interesne zadeve.

RUSIJA.

Vesti o Leninovi smrti, ki so jih prinesli buržujski listi, so bile prenapetost. Lenin je pač vsled prenapetega dela zadnje tedne moral nekoliko počivati. Sedaj pa je zopet na delu.

27. marca je bil odprt 11. kongres ruske komunistične stranke. Na kongresu je govoril tudi Lenin, ki je posebno poudarjal, da je treba utrditi enotnost stranke in sodelovati s komunističnimi strankami Zapada.

Na kongresu ruske kovinarske organizacije, ki je najvažnejša med socializiranimi podjetji, je Ljening govoril o **genovški konferenci**. Udeležitev Sovjetske Rusije na konferenci ni dokaz za to, da so sovjeti popustili v svoji socialni politiki. Potreba gospodarskih stikov s kapitalističnim zapadom sili Rusijo, da se prilagodi dejanskim razmeram. Gre le za izmenjavo blaga. Sicer pa tudi zapadni kapitalisti sami smatrajo za prvi pogoj gospodarske obnovitve Evrope, da stopijo v trgovske zveze z Rusijo. Pa tudi mlada proletarska država mora vzdrževati trgovino z zunanjim svetom, da vpelje normalno gospodarsko življenje. Proletariat se mora živeti v bistvo izmenjalnega in produkcijskega kapitalističnega procesa, da bo znal premagati kapitalistični sistem z njegovim lastnim orožjem.

Nasproti kapitalističnim spletkam Zapada, ki misli Rusijo zaslužiti na gospodarskem polju, pa poudarja Lenin, da pozna le predobro središče svetovne protirevolucionarne reakcije. **Boljševiki se dobro zavedajo, da more le neizprosni razredni boj odločiti zmago proletariata v boju s kapitalom.** Zato gre Rusija svojo začetno pot naprej in se bo slejkoprej opirala na svojo rdečo armado, ki bo vedno znala braniti velike socialne pridobitve proletarske revolucije.

V zaključnem govoru pa je Lenin poudarjal: Kongres je dokazal, da cela stranka soglasja v strokovnem vprašanju in v vprašanju nove gospodarske politike. Najzanimivejši dokaz kongresa je, da je končno ovrzel mnenje naših nasprotnikov, da se je kom. stranka preživela. Mi smo miroljubni; ko pa je življenjski interes Rusije zahteval, smo zagrabili za orožje in se branili; svojo revolucijo bomo vedno branili i v bodoče, če bo treba. Ko je naš notranji položaj zahteval nujno gospodarsko preorientacijo, smo izvršili delni umik; sedaj začnemo na novi bazi graditi gospodarsko preroditev Rusije — a vedno v interesu delovnega ljudstva. V tem pravcu bomo koordinirali vse životvorne sile ruskega naroda.

Tržič. Kovaški delavci v Tržiču se nahajajo v mezdnem gibanju. Podjetniki igrajo pri tem čudno vlogo. Le ako bomo skupno nastopili jih bomo naučili pravilno upoštevati naše proletarske žulje.

Glavna skupščina osrednjega društva lesnih delavcev v Sloveniji se je vršila 9. aprila t. l.

Ko so bila sprejeta poročila funkcionarjev, je prišla na razpravo glavna točka, ujedinitvenje organizacij lesnih delavcev v Jugoslaviji. Veliko zanimanje, ki je vladalo za to točko, dokazuje najbolj dejstvo, da je govorilo k tej točki 23 govornikov. Po dolgi in kritični debati so bile enoglasno sprejete te resolucije:

1. Sprejme se resolucijo, ki je bila prinesena na kongresu ujedinitvenja v Zagrebu 1. 11. 1920. O izvedbi popolnega in konečnega ujedinitvenja vseh organizacij lesnih delavcev v Jugoslaviji v enotno strokovno organizacijo za celo državo s centralo v Zagrebu.

2. Stojec na tem stališču nalaga skupščina odboru lesnih delavcev v Ljubljani, da ukrene vse, da se čimprej ujedinitvo z vsemi lesnimi delavci Jugoslavije in da z ozirom na položaj čim hitreje izvedejo sklep ujedinitvenja vseh lesnih delavcev z enotno centralo v Zagrebu, ki bi veljala za celo državo in da provedejo vse ono, kar bo v interesu lesnih delavcev te države, brez razlike narodnosti in kvalifikacije.

3. Zaradi tega misli skupščina, da ni potrebno samo ujedinitvi obstoječe organizacije, ampak da se mora gibanje kar najbolj razviti, da bi moglo čim uspešneje uplivati na poklicane faktorje, da bodo ti spoštovali delavske pravice, kakor osemurni delavnik, pravo koalicijske, pravo združevanja in dogovorov ter spoštovali državljanske svoboščine.

4. Glavna skupščina stoji na stališču enotnosti strokovnega pokreta, kateri ima zbirati strokovno organizirano delavstvo v eno celino, ki je posebejljena v splošni strokovni internacionali.

5. Skupščina je prepričana, da ni potreba le učvati enotnosti strokovnega pokreta, ampak da se mora ta enotnost še poglobiti, če se hočejo strokovne organizacije posvetiti svoji ekonomski nalogi, gospodarskemu dviganju in konečno osvoboditvi delavnega razreda.

6. Če se na tej poti s svojimi zahtevami strinjajo z zahtevami političnih strank, to ne more biti zapreka za enotnost strokovnega pokreta. Politična razdvojenost strank ne sme biti vzrok za neenotnost strokovnega pokreta, ker bi se s tem slabila odporna sila delavskega razreda, ki se kaže v enotnih strokovnih organizacijah.

7. Razvoj strokovnih organizacij je že prehodil pot, ki ga je vezala na najožjo zvezo s socialistično stranko. Ta zveza pa ni pomenila niti poprej odvisnosti strokovne organizacije od politične stranke in je bila popolnoma naravna, dokler je obstojala samo ena stranka.

8. Razvoj političnega življenja je pospešil politično delovanje in zainteresiral široke narodne mase za politično življenje. Iz prejšnjega ozkega kroga pristašev ene politične stranke, ki so jih v glavnem tvorili člani strokovnih organizacij, so prišle sedaj v strokovne organizacije nove mase z različnimi političnimi naziranjmi, tako da so danes v strokovnih organizacijah zastopani pristaši različnih strank. Razven teh je pa veliko članov, ki ne pripadajo nobeni politični stranki.

9. Strokovne organizacije niso še nikoli odstopile od socialističnega principa, katerega so si postavile za cilj današnjega društvenega razvoja, in tudi ne bodo odstopile od njega če se nečejo izneveriti svoji nalogi; ker v vsaki zahtevi povišanja plač leži akt razrednega boja, ki se stalno vodi. Prepričani smo, da bomo socialistični cilj dosegli mnogo prej, če bodo strokovne organizacije v stanju zbrati v svoje redove delavce in nameščence vseh strank, kakor pa če bi dali s strankarstvom, oslanjajoč se na eno stranko, povod, da bi tudi druga stranka začela ustanavljati svoje strokovne organizacije.

10. V enotnih strokovnih organizacijah, ki jih ne otesajo strankarski spori, je postavljen temelj enotne fronte proletariata, ki ga ne more nadomestiti nihče pa naj si že bo ta ali ona politična stranka pod tem ali onim imenom.

11. Iz teh razlogov skupščina odobrava princip nepristranosti, katerega se je strokovna centrala držala v nastalem sporu strank in zahteva od centralne uprave zveze lesnih delavcev Jugoslavije v Zagrebu, da se te nepristranosti drži tudi v bodoče.

12. Isti razlogi, ki odločajo v notranjem delu organizacije odločajo tudi v naših merodajnih zvezah. Skupščina odločuje v vprašanju internacionalnih zvez, da to reši drž. strokovni kongres.

Sodrug delegatje ujedinitve Zveze lesnih delavcev stoji na stališču nevtralnosti nasproti vsaki politični stranki in nasproti vsakemu strokovnemu vrhovnem foru nad ujedinitveno Zvezo lesnih delavcev. Sodrug iz Slovenije so izjavili, da tudi sprejemajo to stališče do skupnega kongresa, ki bo rešil vsa ta vprašanja nevtralnosti. Ne vemo kako se razlaga tukaj nevtralnost nasproti političnim strankam, ko je urednik „Napreja“ g. Svetek sodeloval na glavni skupščini in je bil izbran poslanec. Tokan za predsednika Zveze lesnih delavcev v Sloveniji...

V upanju, da bo skupni kongres razčistil vsa ta vprašanja pozdravljamo ujedinitvenje proletariata.

Prispevki so se določili: 1. razred 3 D, 2. razred 2 D, 3. razred 1 D tedensko. V prvi razred spadajo vsi člani, ki imajo 10 in več kron na uro. Ta sklep stopi v veljavo s 1. majem 1922. Bolniška podpora se odpravi z 1. majem. Tudi to izenačenje prispevkov je korak k popolnem ujedinitvenju.

Podružnica zveze stavbinskih delavcev v Jugoslaviji. Stavbinski delavci v Zagrebu stoji že eno leto in pol v borbi za izboljšanje delavnih pogojev. Delodajalci izigravajo strokovno izobraženo delavstvo Zagreba z neizobraženimi delavci iz okolice, zato da bi prisilili delavstvo, da bi odstopili od svojih zahtev. Pred šestimi tedni so stavbinski delavci stavili podjetnikom predlog, da s sporazumom rešijo delavske pogoje, ali podjetniki so dali šele sedaj odgovor, da absolutno nečejo povišati mezd.

Delavci stavbinci se opozarjajo, da ne potujejo v Zagreb, dokler se mezdno gibanje ne konča, ker si s tem napravljajo samo stroške.

Mezdna gibanja in stavke.

Mezdno gibanje limarjev v Zagrebu je končano stem, da so dobili 35—45% povišane plače. Minimum na uro je 15 K in maximum 27 K. — Delavstvo to-

varne za izdelavanje strojev in ulivanje železa v Zagrebu (Eisenhut) se nahaja v mezdnem gibanju. — Stavka ortopedskih delavcev v tovarni „Zemka“ v Zagrebu je sporazumno končana s tem, da dobi delavstvo 30 — 50% povečane plače. — V ortopedski tovarnici Hlavka se stavka dalje, ker podjetnik iz kaprice noče sporazuma. Išče stavkokaze in jim obljubljuje dvakratno plačo ako se ne organizirajo. — V Karlovcu je proglasilo delavstvo nad tovarno „Dobra“ bojkot, opozarjajo se sodrugi, da ne prevzemajo službe v tej tovarnici. — V Celju v tovarni Westen se stavka nadaljuje. Delavstvo vseh političnih prepričanj se bori v enotni fronti za povišanje mezd.

Čevljarji naj ne potujejo v Zagreb, ker vlada v tej stroki velika brezposelnost.

Brivci v Splitu se nahajajo v mezdnem gibanju, zato se opozarjajo vsi ostali brivci, da ne potujejo v Split.

Krojaški pomočniki v Osijeku se nahajajo v štrajku. — Stavbinci ne potujejo v Zagreb, ker se nahaja tamošnje delavstvo v mezdnem gibanju. — Mezdno gibanje privatnih nameščencev v tovarnici Hinko Francka sinovi in Kastner in Oehler v Zagrebu se je končalo sporazumno s podjetniki in se doseglo 25% povišanje mezd.

Dopisi.

Belgrad. Nikola Pašić noče podpisati zakona o zaščiti delavcev, zakona o stanovanju delavcev, ker je radikalni klub povod razprave o teh zakonih vodil v zakonodajnem odboru obstrukcijo ter se ni udeleževal sej. Min. predsednik Pašić hoče pri prihodnji vladni krizi napraviti iz te zadeve vprašanje in dobiti novih koncesij za sebe.

Brod. V Ljubljani se je ustanovila „Zadružna sedlarjev, jermenarjev, torbarjev, bičarjev in ličarjev“ za vso Slovenijo, odbor, pravila, volitve itd. to vse je pogruntalo par ljudi, ne da bi se držali običaja, da je za take funkcije kompetenten le občni zbor. V resnici se danes ne vemo, kdo je predsednik te zadruge in kdo so drugi izvršujoči člani. Razumljivo je, da te zadruge, ki ni ustanovljena običajno pravičnim potom za celo Slovenijo ne morejo in nočejo priznati sedlarji iz mariborske in celjske okolice. Ta zadruza za celo Slovenijo pa je nezoziraje se na to, tudi iz drugih tehničnih razlogov nemogoča. Pristopnina znaša 300 kron, ki je za nas sedlarje, ki moramo računati z vsakim dinarjem, dosti previsoka. Upisati sedlarskega vajenca, ker gre to pismenim potom, ne bi sicer napravljalo velike stroške ali oprostitev vajenca je zvezana z občutnimi stroški, ker mora vajenec potovati v Ljubljano, da naredi preizkušnjo za pomočnika in zopet nazaj. Vožnja in hrana pa tvorijo v današnjem času precej velike stroške. Nadalje je tudi prijava pomočnikov zadruzi zvezana s precejšnjimi izdatki. To so razlogi, ki govorijo proti centralizaciji našega obrta.

Z ozirom na to bi bilo umestno, da posnemamo tudi mi preizkušen način zadruge čevljarjev in drugih obrtnikov, ki imajo v Ljubljani, Novem mestu, Kranju, Celju, Mariboru in Ptujju svoje lastne zadruge. To je način, kako naj se reši to vprašanje. Nikakor pa ne moremo priznati zadruge za celo Slovenijo, ki je bila nepravilno običajnim potom na podlagi 30 članov, namesto 300 članov iz cele Slovenije ustanovljena. — Pinar Josip, sedlar na Brodu pri Novem mestu.

Škofja Loka. Pri nas so se pojavili nekakšni kapitalistični agitatorji, ki vabijo delavstvo v svoje vrste. Pot, ki jo ta gospoda kaže ni prava, ker vodi k zaslužjenju delavskega razreda. Črni so se nam začeli dobrikati.

Mi poznamo njihovo ljubezen še iz Zaloške ceste. Svetujemo jim, da nas pustijo pri miru.

Naša rešitev je samo v neodvisnih močnih strokovnih organizacijah, katere edino pravilno zastopajo „Delavske Novice“.

Zbirajte za tiskovni sklad „Delavskih Novic“.

Vaš dobro poznani.

LJUBLJANA.

Pivovarna „Union“. Dne 6. t. m. ob 5. uri v gostilni „Reininghaus“ se je vršil pod novim predsednikom gospod Kaiser-jem prvi socialdemokratski agitacijski shod živilske stroke. Otvoril ga je g. Klobčič, predsednik pivovarniške organizacije ter podal besedo gospodu Kaiser-ju, predsedniku centrale osrednjega društva živilskih delavcev. **Njegov začetni govor se mi je skoro dopadel, posebno ko je govoril za nevtralnost, za enotno fronto proletariata,** toda žalibog je skoro pozabil na to, ter je takoj prešel na našo organizacijo, ki jo je imenoval „Marijino družbo“. Ta mu ni šla iz glave. Precej mu je morala tičati v želodcu, da jo je izpljunil. Nazival nas je izdajalcima proletariata demagogima, koritarji in vrag ve kaj

še. Mi dobro vemo, kdo so izdajalci, demagogi in koritarji, jih preveč dobro poznamo. V svojem govoru g. Kaiser ni smatral sebe za delavca, ampak za neke vrste gospoda, menda ga je sram biti delavce. Misli si je: zdaj bom pa udrihal po „Marijini družbi“, ter sebe hvalil, češ, da bi s tem nas pridobil v svoje social-demokratske vrste, ali mu je spodletelo, še bolj je bilo delavstvo ogorčeno. S tem je šele sršene zdrazil s svojo prokletto politiko. Ko je gospod Kaiser, bruhal svoje vražje besede, kakor vulkan svojo gorečo lavo proti nam, je delavstvo uvidelo, da z njim ni nič, da je stokrat hujši kot njegov prednik g. Berdajs. Gospod Kaiser, Vi mislite, da smo stopili h klerikalni organizaciji, ker smo potrebni molitev, pa se kruto motite. Vera nima z želodčnim vprašanjem nobenega posla.

Vzroki našega izstopa iz Vaše organizacije ležijo čisto drugje, birokratizem, zaničevanje, mnenja navadnega delavca (spominjamo pri tem samo na izjavo g. Bernota Vašega voditelja: Kaj bo masa, saj ona je tako neumna!) itd. Da navedemo še par pozitivnih slučajev. Leta 1920 je bilo utrgano navadnim delavcem po sedem do devet kron dnevno ter pridano profesionistom in to po prizadevanju in zaslugi socialdemokrata Klopčiča. Pred enim mesecem stvar je bila odbita. E, vidite, nam se vrnilo tistih sedem do devet kron ali stvar je bila odbita. E, vidite nam se gre predvsem za želodec, ker smo lačni, goli in bos. Razume se torej, ker nismo dobili pri Vas izgubljene podpore, da smo se zatekli k »strokovni zvezi tovarniškega delavstva«. Nismo pa s tem člani »Marijine družbe«, pač pa spoštujemo to, kar je drugim sveto in se ne vtikamo v njihove verske stvari. Ni v redu, g. Kaiser, da se sposoja društveni denar brez dovoljenja članov. Tudi zadeva glede tistih 8000 kron, katere mečejo narodni socialisti socialdemokratski organizaciji naprej za nas nikakor še ni razčlašena. To je nekaj vzrokov, ki nam nikakor ne morejo dati poverenja v Vas.

Delavci in delavke, sodrugi pivovarnarji, peki, mesarji, mlinarji in klobasarji, to so Vam dobrote socialdemokratskih voditeljev, ki smo jih deležni in ki jih uživamo. Naša organizacija mora biti popolnoma nezavisna, v njej se ne sme uganjati strankarstvo in politika. Mi smo za enotno fronto vsega proletariata, toda brez poznanih koritarjev.

Matevž Vehar, predsednik.

Bregar Primož, podpredsednik.

Celje. Obljube. Pod tem naslovom sem čital v „D. N.“ članek, ki razpravlja o velikih obljubah, ki so nam jih dajala velika gospoda, ko smo se borili v Dobrudži za osvoboditve celokupnega jugoslovanskega naroda, ko smo bili s smehom veselja in zadovoljnosti pripravljeni žrtvovati vse za našo slobodo.

Da resnica je kakor piše ta iskren in dober državljani, resnica je, da so bile izrečene velike obljube od onih bogatih in visokih gospodov, kateri se sedaj za nas ne zmenijo ter uživajo le sami z našo krvjo priborjeno svobodo in vse dobroto bogate naše zemlje, za katero smo le mi kri prelili.

Ta gospoda ne vidi naših krvavih žuljev, ne vidi nas raztrganih, bosih in brez strehe.

Ali je to demokracija, ona prava demokracija, katero zahteva delovni narod!

Gospodje, dovolj je bilo obljub, dovolj praznih besedi, dovolj ste nas vlekli za nos.

Vi ste izgubili naše zaupanje za vedno.

Kočevo. Našim sodrugom po drugih premogovnikih se morda dozdeva, da nam leto pečene piške v usta, ker se oglašamo tako redko v »Del. Nov.«, a žal se to ne godi. Odkar smo ustanovili neodvisno strokovno organizacijo »Zveza rud. del.«, je nekaterim elementom padlo srce v hlače, seveda takim, ki so pozabili, da so tudi oni bili enkrat delavci, a danes imajo na kruh posut s cukrom, namesto poskropjen z znojem. Peče jih vest, ker vedo kakšnim potom so prišli do tega kruha, vedo, da marsikateri izmed njih ni položil glave na brus rudarskih šol in skrbi jih to, da so v času, ko delavstvo ni imelo svoje organizacije in je bilo tako oropano svoje najprimitivnejše pravice, postopali nečloveško z rudarji in zagrešili veliko nad delavstvom, ki ga pri nas kapitalizem še posebno izmazuje. Tako vprašujejo n. pr. nekateri pazniki: »No, kdaj nas boste pa vrgli ven, sedaj ko imate organizacijo?« Tega pa seveda ta K. ne pove, da mu je žal, da je trpinčil delavstvo. Prišel je na ših, odkril kapo ali klobuk vsakemu rudarju po vrsti in rekel: »Nič ne delate! Kdor dela mora imeti čelo potno, posebno če je debel,« čeprav je bila že večina njih tako spehana, da je še komaj vzdigovala roke. Delavci so mu odgovorili: »Od česa pa naj bomo debeli, če nam še toliko ne ostane, da bi preživili družine?« Ali ta nečloveški K. ki sedaj vedno vprašuje, kdaj ga bomo ven vrgli, jim je odgovoril: »Kaj pa potrebujete ženo in otroke. Hodite spet sami, vsaj sem tudi jaz brez žene star postal.« Kam bi pa prišel svet po K. metodi. Ta človek oz. boljše nečlovek je nastopal sploh, dokler nismo imeli organizacije, kakor kak feldvebel in je prepovedal, da bi mu delavci odgovarjali. Kdor je delal v nedeljo šihl pod njegovim nadzorstvom, ta ni šel več tam, ker ta nečlovek K. je hotel, da se v nedeljo naredi več kakor druge dneve. Vsem tem gospodom pa povemo, da mi postopamo z vsemi ljudmi odkrito in pošteno, mi vemo, kdo postopa z delavci človeško in bomo to tudi upoštevali, kdor je človeški proti delavstvu, pa naj bo Slovenec ali Nemec, je naš prijatelj, druge gospode pa bomo že znali na postaven način potipati za žilico, da jim bo prešlo veselje, kujonirati nas rudarje. Gospoda B. opozarjamo, naj ne rovari proti naši organizaciji, če je on imel srečo, da je potom raznih protekcij prišel tekom vojne tako daleč, da sedaj pase nekaj glav lastne živine po rudniških travnikih, nimamo mi drugi rudarji takih zagovornikov in če hočemo doseči boljši kos kruha, moremo to edino doseči potem močne strokovne organizacije, kakor je Zveza rud. del. Tudi g. D. rovari proti strokovni organizaciji in nas denuncira, da smo komunisti. Povem mu pa, da je Zveza rudarskih delavcev nepolitična strokovna organizacija in noben privesek kakke politične stranke in vsak rudar, ki je prepričan, da bo le silna strokovna organizacija v stanu zboljšati naše življenje in da kapitalist ustrezno našim zahtevam le, če jih podpira silna organizacija, mora biti član naše organizacije. Gospoda D. pa opozarjamo tudi naj ne gleda toliko v kozarec. Kadar gre na šihl in naj rajše vrši tudi sam svoje dolžnosti, kakor to zahteva od rudarjev, ker sicer bi znali iz njegove šihlne knjige prebrati javno njegovo svrhlino. Tiste visoke, akademsko izobražene gospode, ki dajejo paznikom povelja, pa opozarjamo, naj pomislijo, da delavstvo hodi na šihl s praznimi želodci in da je pri paznikih v navadi, da za vse svoje muhe trdijo, da je to zahteva in befel inženirjev. Ta navada se je prijala paznikom, ker so videli, da je delavstvo brezpravno in ustrahovano, ker če se kak rudar kaj pritožuje, mu pravijo: »Če ti ni prav, pa pojdi.« Opozarjamo inženirje, da je njih dolžnost, da naredijo samopasnosti paznikov, ki so prepričani, da bodo boljše zapisani pri upravi, če enkrat šikanirajo delavstvo, enkrat konec. Zaenkrat zamolčimo še imena K., B. in D., če pa bodo svoje nečloveško postopanje nadaljevali, bomo prišli z imeni na dan. Tudi strojnik Zupančič na stroju št. 60 dobro storil, če bo ponehal s svojim rovarjenjem proti naši organizaciji. Če ni informiran o namenu organizacije, naj se o tem pouči, če pa vedoma širi laži o Zvezi rud. delavcev in zato uživa pri gotovih mestih protekciji, se bomo pa drugače pomenili. Tudi Stepan, ki si je kupil hišo v Slovenski vasi v kraljevini SHS, naj bi opustil svojo govorico, ki jo čisto rabi: »Jaz zastopam družbo, kaj meni mar delavstvo, če ga tudi hudič vzame.« Čudimo se temu gospodu, ker smo prepričani, da bi se drugi Nemci sramovali, da to človeče dela tako nemškemu narodu, ki je na tako visoki kulturni stopnji, sramoto.

Čeprav so pravila naše organizacije

potrjena od vlade, vendar trosijo gotovi temni elementi o organiziranih rudarjih laži, da so prevratni in protidržavni elementi. Torej zato, če hočeš, ti uboga rudarska para boljši kos kruha, si prevratnež, tisti špekulanti in milijonarji, ki so te izmzgali in izsesali, ki so prišli po tvojih sključenih hrbitih kvišku, in tisti ližuni, ki so pozabili, da so bili tudi oni enkrat delavci, pa mislijo, da smo mi živina ne pa ljudje, tisti naj bodo dobri državljani?

Vemo, da je tej gospodi organizacija trn v peti. Ampak zato mora vsak zaveden rudar, ki hoče, da ga ti gospodiči upoštevajo in ravnajo z njim kot s človekom, in ki hoče boljše življenje za se in svojo družino, biti član Zveze rudarskih delavcev!

Kočevo. Zveza rudarskih delavcev pri nas prav lepo napreduje. Večina zavednega kočevskega proletariata se je prijavila v našo strokovno organizacijo. Vsakdo, ki količkaj misli in ima le malo mozga v glavi ve, da je rešitev delavskega vprašanja le v taki organizaciji, ki bo obsegala vse delavstvo. Stojimo odločno na stališču, da se v naši organizaciji ne sme uganjati ne strankarstvo niti politika, ki organizacije, ki naj rešujejo želočno vprašanje delavstva, razdvajajo in jih tako poganjajo v roke izkoriščevalcem in kapitalistom. Naša strokovna organizacija mora biti nezavisna in v njej je dovolj prostora za vse delavstvo, pa naj si boče tega ali onega političnega prepričanja, kajti vsi naši želočni so enaki. Mi delavci smo vsi enako lačni, bosih in raztrgani. Naloga naših strokovnih organizacij je, da rešuje gospodarska in ne politična vprašanja. Naši cilji so jasni in realni.

Razume se, da napredovanje naše strokovne organizacije je trn v peti koristolovcem, špekulantom, političnim koritarjem. Ti ljudje skušajo sedaj sami ali po svojih agentih vzbuditi v ljudeh bojazen proti naši organizaciji, češ, to so komunisti, katere bodo tako kmalu zaprli. Razume se, da se ta umazana golazen poslužuje takih sredstev, ker ravno naša strokovna organizacija prečrtava njihove umazane načrte s pomočjo katerih bi hoteli zlezti po naših žuljih do svojih korit.

Delavstvo opozarjamo, da je naša organizacija po kr. pokrajinski oblasti dovoljena in overovljena. Kot taka uživa ona zaščito zakona. Torej je vsaka bojazen, katero hočejo vzbuditi med delavstvo gotovi politični lumpje in njihovih agentje, pa naj bodo to umazani doktorčki ali pa navadni škribontje, popolnoma neutemeljena in nepotrebnost. Prosimo delavstvo, da vsakega takega falota, ki bi razširjal slične govorce o naši organizaciji, takoj prijavijo na naš odbor, da mu bomo po vseh še danes v Jugoslaviji veljavnih paragrafih temeljito navili njegova umazana nčesa in pošurali njegov čenčavi jezik.

Trbovlje. V soboto, 8. aprila je priredil dramatični odsek Zveze rud. del. predstavo v prostorih delavskega doma. Pri tem se je zgodila prav žalostna dogodba, ki jo moramo pribiti, da se v bodočnosti kaj takega več ne pripeti. Takoj po otvoritvi blagajne so se ob 4. uri začeli zbirati v veži Delavskega doma poedini aktivni člani socialdemokratskega izobraževalnega društva »Svoboda« in v vinjenem stanju napadali naše diletante. Ta pijana banda je pozneje, celo med igro samo, prodrla na oder in v sobo za diletante, vlačila s seboj pse, katere je spravila do lajanja in tako motila igro na vse načine. Ko so jih naši diletanti na dostojen način opozorili, naj se obnašajo kakor olikani ljudje in naj ne motijo igre, so začeli vpiti in naravnost po živinski razgrajati, razbijali so po durih in citram izvabljali tako pijane glasove, kakor so bili sami pijani. Eden zmed njih je celo poskušal v popolnoma pijanem stanju prodreti na oder za časa predstave, in ko mu je to preprečila ena naših sodružic, ter ga opozorila na nedostojnost takega početja in mu rekla, da je zanj najboljše, če se odstrani, jo je ta junak opsoval s najbolj prostaškimi primki in pridlal, da bo vsakega vrgel ven, ki mu ni prav njegovo početje.

To je žalosten slučaj, tembolj, ker se je dogodil v Delavskem domu. Pripominjamo tudi, da nobeden odborikov tega doma ali ni hotel, ali pa se ni upal obračunati s temi kričarji in razbijarji.

Na to stvar se bomo še podrobneje vrnili, naj navedemo za sedaj le imena nekaterih glavnih »junakov«, so to: Novak Franc (režiser »Svobode«), Možina Jakob, Bren Anton, Bizjak Rudolf, Rus Mici in Dolinar Anica. Ti so bili tako pijani, da so se valjali po tleh. Zaradi raznih žaljenj bodo naši diletanti od poedincev zahtevali zadoščenje na drugem mestu in ne le od navedenih, temveč tudi od ostalih, ki so te več ali manj podpirali.

Iznašamo to na javnost, ker nam to zapoveduje naša proletarska dolžnost tem bolj, ker je tudi »Svoboda« delavska sekcija in jo opozarjamo, da ona sama obračuna s takimi elementi, ki ne delajo nobene časti delavskemu razredu. Če se pa že najdejo taki neotesanci med delavskimi vrstami, je dolžnost celega proletariata in ne v zadnji vrsti »Svobode« same, da v lastnem interesu ožigosa in v bodoče onemogoči take nastope.

Diletanti.

37,000.000 Rusov umira!

Ljudje, Slovenci!

V Ameriki kurijo stroje s koruzo, kopice žita gnijejo v skladiščih, evropska mesta se potapljajo v alkoholu in veseljačenju... V širnih stepah Rusije pa čaka 37,000.000 ljudi na smrt od lakote.

Solnčna žega je izsušila rusko zemljo in uničila žitne kalle v zemlji, požgala travnike in zelišča. Ljudstvo je pojedlo zadnje živince in poslednjo bilko in sedaj umira... Ruske matere rotijo v zadnjem obupu evropsko in ameriško ljudstvo, da reši vsaj njih otroke, same pa se udajajo v strašno usodo smrti.

37,000.000 ljudi strada, od katerih preti 19,000.000 neposredna smrt če se v zadnjem hipu vse človeštvo ne zave svoje najsvetejše dolžnosti do sobratov. Dr. Nansen, ki vodi v Rusiji prehranjevalno akcijo Zveze rdečih križov, je v septembru l. 1921 prosil evropske vlade za posojilo v znesku 5,000.000 funtsterlingov (okoli 7 milijard naših kron). Ta znesek bi zadostoval, da se prežene belo ženo s povoljških poljan. Toda Evropa je bila gluha, tista Evropa, v kateri je samo Anglija izdala 20,000.000 funtsterlingov za blokado Rusije, tista Evropa, v kateri je samo mala Slovenija popila v enem letu eno tretjino zahtevane svote.

Čas hiti in vsako uro se množe grobovi ob Volgi. V dvanajsti uri so vendar pričela razna humanitarna društva zbirati prispevke za pomoč Rusiji. Na nas je, da kolikor je to mogoče, zbršemo s sebe greh brezbrčnosti in trdosrčnosti. Obračamo se zato na vse ljudi, ki bivajo v Sloveniji, da prispevajo za ruske ljudi, ki gladu umirajo. Ljudje pomagajte ljudem! Slovenci pomagajte otrokom, starišem in vdovam tistih milijonov ruskih vojakov, ki so s hekatombami svoje krvi v Karpatih gradili temelje vaše svobode. Kristjani, usmilite se kristjanov! Kmetje in delavci prihitite na pomoč kmetom in delavcem.

Odbor za pomoč gladujočim v Rusiji.

Dne 25. marca se je končno tudi v Ljubljani konstituiral odbor za pomoč gladnim v Rusiji. V odboru so zastop-

pane vse slovenske stranke, važnejše kulturne in humanitarne organizacije. Pokroviteljstvo so prevzeli: Gospod pokrajinski namestnik Ivan Hribar, gosp. knez in škof Anton B. Jeglič, rektor vseučilišča gosp. prof. dr. Gojmir Krek in župan mesta Ljubljane g. dr. Perič. Vse v odboru zastopane stranke in korporacije bodo prirejale zbirke in priobčevale prispevke v svojih glasilih. Zbran denar bo skupno naložen v poštni hranilnici, in se bo dal na razpolago dr. Nansenovi akciji, ki že danes oskrbuje okoli 500.000 otrok in ki tudi sicer organizira po gladujočih krajih Rusije kuhinje in bolnice. Stroški za prehrano enega človeka do nove žetve znašajo tri dolarje (okoli 900 naših kron). Zbirke socialističnega delavstva se bodo pošiljale preko internacionalnega delavskega odbora za pomoč Rusije, ki je poslal v Rusijo 24 transportov z živili in obleko za 12.000 ljudi in ki je razen tega opremil celo vrsto bolnic in otroških domov. Dalje se bodo pošiljali prispevki socialističnega delavstva preko internacionalne akcije amsterdanske strokovne internacionale, ki je do pred kratkim vzdrževala 40.000 otrok in ki zviša sedaj to število na 100.000.

Prof. dr. Nansen, prof. dr. Muhlen (vodja ekspedicije nemškega rdečega križa, vodja ameriške pomožne akcije itd.) so protestirali proti vestem, ki so se pojavile v Evropi in ki so govorile o izropanju pomožnih vlakov v Rusiji. Dr. Nansen je izrecno konstatiral, da so sedaj vsi vlaki prišli na določena mesta, da ni bil v Rusiji noben vlak izropan in da so sovjetske vlasti vedno v najlepši slogi delovale z inozemsk. komisijami. Ruska vlada sama vodi velikansko akcijo za pomoč gladujočim in vzdržuje okoli 2,000.000 otrok ter odpravlja, v kolikor to dopuščajo transportne razmere ljudi iz gladujočih gubernij v druge gubernije. Ruske cerkve so odločile, da prodajo svoje zlato in drago kamenje v korist gladujočim. V inozemstvu so do sedaj največ dali organizirani delavci vseh socialističnih skupin, ameriška država, ki je dala dvajset milijonov dolarjev, razni rdeči križi in Sveta stolica, ki je pozvala v posebnem pismu vse vernike za prispevke.

Domače vesti.

Delavstvo opozarjamo, da je glasilo samostojne delavske »Unije« »Delavski list« v resnici glasilo propale demokratske stranke, ki je dala iniciativo za obznane in zakon o zaščiti države, ki je proglašal delovno ljudstvo v brezpravnost.

Zahvala, ki smo jo priobčili v zadnji številki, bi se morala pravilno glasiti tako: Podpisani Pirc Ivan, Miklavčič Alojz in Mohar Franc se zahvaljujemo vsem darovalcem in darovalkam, kakor tudi nabiralcem v rudarskem revirju Kotredež, Zagorje, za darovane vsote in sicer smo prejeli Pirc 600 kron, Miklavčič 364 kron in Mohar 700 kron.

Zahvala. Jaz podpisani se vljudo zahvaljujem vsem prijateljem, znancem, sodrugom, prijateljicam in sodružicam, ki so podpirali mojo družino devet tednov, ko sem bil jaz po nedolžnem zaprt na dež. sodišču v Ljubljani. Iskrena hvala vsem skupaj! Janez Franko.

Zahvala. Hacin Frančiška se zahvaljuje v imenu svojega moža, ki je bil ranjen na Zaloški cesti in, ki leži še danes bolan in za vsako delo še nesposoben, za nabrane darove v Trbovljah 1600 kron in v Hrastniku 500 kron. Priporoča se tudi drugemu delavstvu in prosi nadaljne pomoči.

Listnica uredništva in upravnštva.

K delavskemu prazniku 1. maja hočemo izdati izven naročbe številko v povečani obliki z bogato vsebino. Majska številka bo stala 2 D. Prosim vse, ki hočejo to številko naj nam to javijo do 20. t. m. in naj nam po možnosti pošljejo denar za njo v naprej, ker hočemo izdati list tedaj v povečani nakladi. Sodrug in prijatelj našega lista nabirajte naročnike za majsko številko »Delavskih Novic«. Prosim tudi sodruge naj nam pošljejo za to številko primerne članke, zgodovino socialnega razvoja v posameznih krajih, spomine na pretekle boje v revirjih itd. Prosim, da se nam prispevki in naslovi na-

V enotno fronto!

(Zložil Zagorjan.)

Čujte, delavci, sededo njega, ki pozna vso bedo, ki razume vaše delo in trpljenje vaše celo.

V rove temne stopamo, črni demant dvigamo, se potimo, se znojimo in na vse strani hitimo.

V rudnik spuščamo se lačni, zapustimo spet za mračni, vsi prepadli in vsi strti kot ušli iz rok bi smrti.

Razpršimo se po dolu, srce trepeče nam v bolu, a doma nam deca joče, kruha, kruha vedno hoče.

V graščini pa krohoče se gospod in sišat noče, da ljudje smo kot vsi drugi, a živimo le v tugi.

Mi pa, vsi setradani, smo organizirani, smo krazem, tu in tam, a gospod smeji se nam.

Zato pa čujte, vsi rudarji, vsi prežeti kamenarji, vsi strgači, vsi kopači, vsi učenci, vsi kovači:

Zberimo se v eni črti, ne bodimo več razprti, pridite i vi kovači, kajti sloga, sloga jači!

Pa bodite klerikalci, pa če tudi liberalci, socialisti, komunisti in magari antikristi.

(Konec prih.)

Delavci in kmetje, samo v slogi je rešitev!